

Rättsfallssamlingen

Mål C-168/18

**Pensions-Sicherungs-Verein VVaG
mot
Günther Bauer**

(begäran om förhandsavgörande från Bundesarbeitsgericht)

Domstolens dom (femte avdelningen) av den 19 december 2019

”Begäran om förhandsavgörande – Socialpolitik – Skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens – Direktiv 2008/94/EG – Artikel 8 – Kompletterande pensionssystem – Skydd för rätten till ålderspensionsförmåner – Krav på miniminivå – Skyldighet för den tidigare arbetsgivaren att kompensera för en minskning av tjänstepensionen – Externt pensionsförsäkringsorgan – Direkt effekt”

1. *Socialpolitik – Tillnärmning av lagstiftning – Skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens – Direktiv 2008/94 – Kompletterande tjänstepensionssystem – Skyldighet för den berörda medlemsstaten att vidta nödvändiga åtgärder för att skydda arbetstagarnas intressen – Tillämpningsområde*
(Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94, artikel 8)

(se punkterna 35 och 36 samt punkt 1 i domslutet)

2. *Socialpolitik – Tillnärmning av lagstiftning – Skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens – Direktiv 2008/94 – Kompletterande tjänstepensionssystem – Skydd för rätten till ålderspensionsförmåner – Krav på miniminivå – Nedsättning av tjänstepensionsförmåner – Ersättning motsvarande minst 50 procent av värdet av de rättigheter som den tidigare anställde arbetstagaren förvärvat – Ersättning som ska beakta gränsen för fattigdomsrisk*
(Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94, artikel 8)

(se punkterna 38–46 samt punkt 2 i domslutet)

3. *Socialpolitik – Tillnärmning av lagstiftning – Skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens – Direktiv 2008/94 – Kompletterande tjänstepensionssystem – Skydd för rätten till ålderspensionsförmåner – Externt pensionsförsäkringsorgan – Möjlighet för en arbetstagare att åberopa artikel 8 i nämnda direktiv mot ett sådant organ med direkt effekt – Villkor*
(Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94, artikel 8)

(se punkterna 48–54 samt punkt 3 i domslutet)

Resumé

En medlemsstat är skyldig att säkerställa att en före detta arbetstagare, i händelse av en minskning av tjänstepensionsförmåner till följd av arbetsgivarens insolvens, erhåller minst hälften av dessa förmåner eller, i den mån de förluster som lidits är mindre än hälften av nämnda förmåner, att denna minskning inte medför att den före detta arbetstagaren måste leva under gränsen för fattigdomsrisk

I domen i målet Pensions-Sicherungs-Verein (C-168/18), som meddelades den 19 december 2019, fann domstolen vid en tolkning av artikel 8 i direktiv 2008/94 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens,¹ att en minskning av de tjänstepensionsförmåner som utbetalas till en tidigare arbetstagare, på grund av den tidigare arbetsgivarens insolvens, anses orimligt stor när den tidigare arbetstagaren redan lever eller på grund av denna minskning kommer att leva under gränsen för fattigdomsrisk. Enligt domstolen påverkas inte detta konstaterande av att den berörde uppbär minst hälften av de förmåner som följer av vederbörandes förvärvade rättigheter.

I det mål som är anhängigt vid den hänskjutande domstolen har en tysk medborgare sedan december 2000 uppburit en tjänstepension som består av ett månatligt pensionstillägg och ett årligt jultillägg, vilka beviljas direkt av den tidigare arbetsgivaren. Dessutom erhåller den berörde en pension som den tyska pensionskassan utbetalar på grundval av avgifter som den tidigare arbetsgivarens betalat in. Med anledning av ekonomiska svårigheter som drabbade pensionskassan år 2003, nedsattes – med tillstånd från den federala finansinspektionen – de förmåner som utbetalas. Den tidigare arbetsgivaren kompenserade denna minskning fram till år 2012, när ett insolvensförfarande inleddes mot arbetsgivaren. Från och med detta datum erhåller den tidigare arbetstagaren inte längre någon kompensation för minskningen, eftersom det privaträttsliga organ som Tyskland på tjänstepensionsområdet har utsett som garantiorgan till skydd mot risken för arbetsgivarnas insolvens endast tar över betalningen av det månatliga pensionstillägget och det årliga jultillägget, men inte kompensationen för minskningen.

Domstolen prövade först huruvida de materiella kriterierna i artikel 8 i direktiv 2008/94 var uppfyllda och besvarade frågan jakande, eftersom det var fråga om en före detta arbetstagare vars tidigare arbetsgivare blivit insolvent och, vid den tidpunkt då insolvens inträdde och på grund av att denna, skedde det en inskränkning av förvärvade rättigheter till ålderspensionsförmåner. Domstolen drog av detta slutsatsen att artikel 8 i direktiv 2008/94 var tillämplig på en sådan situation som den i förevarande mål.

Vad därefter beträffar de omständigheter under vilka det ska anses att en minskning av tjänstepensionsförmåner är orimligt stor, vilket medför en skyldighet för medlemsstaterna att säkerställa ett visst skydd, har domstolen erinrat om att medlemsstaterna vid införlivandet av artikel 8 i direktiv 2008/94 har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning och att de endast är skyldiga att säkerställa det minimiskydd som krävs enligt denna bestämmelse. Domstolen erinrade även om att en före detta arbetstagare, vid arbetsgivarens insolvens, måste erhålla minst hälften av de ålderspensionsförmåner som följer av arbetstagarens förvärvade rättigheter. Detta utesluter emellertid inte att de förluster som uppkommit under vissa omständigheter kan anses vara orimligt stora även om det finns en minimigaranti. Domstolen har i detta avseende preciserat att en minskning av ålderspensionsförmåner ska anses som orimligt stor när den

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens (EUT L 283, 2008, s. 36).

berördes förmåga att tillgodose sina behov allvarligt påverkas. Detta är fallet med en före detta arbetstagare som redan lever eller på grund av denna minskning kommer att leva under den gräns för fattigdomsrisk som Eurostat har fastställt för den berörda medlemsstaten, varvid den berörda medlemsstaten är skyldig att garantera en ersättning som, utan att den nödvändigtvis täcker samtliga förluster som lidits, medför att förlusterna inte blir orimligt stora.

Slutligen har domstolen slagit fast att nämnda artikel 8, såtillvida att den ålägger medlemsstaterna att säkerställa ett minimiskydd för en före detta arbetstagare som drabbats av en orimligt stor minskning av ålderspensionsförmåner, innehåller en klar, precis och ovillkorlig skyldighet för medlemsstaterna och som syftar till att tillerkänna enskilda rättigheter. Denna bestämmelse kan således åberopas gentemot ett privaträttsligt organ som utsetts av staten som det garantiorgan som på tjänstepensionsområdet tillhandahåller skydd mot risken för arbetsgivares insolvens, när detta organ, med hänsyn till den uppgift som det har anförtrotts och de villkor på vilka den utförs, kan likställas med staten, under förutsättning att den garantiuppgift som det anförtrotts faktiskt omfattar de slags ålderspensionsförmåner för vilka minimiskyddet enligt nämnda artikel 8 har begärts.